

คู่มือการปฏิบัติงาน (Work Manual)

คู่มือการจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำ

และการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทาน

ส่วนบริหารจัดการน้ำ
สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา
กรมชลประทาน

สิงหาคม ๒๕๖๐

คู่มือการปฏิบัติงาน (Work Manual)

คู่มือการจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำ

และการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทาน

รหัสคู่มือ / /๒๕๖๐

หน่วยงานที่จัดทำ

ฝ่ายจัดสรรน้ำที่ ๑ ส่วนบริหารจัดการน้ำ
สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา

ที่ปรึกษา

หัวหน้าฝ่ายจัดสรรน้ำที่ ๑
ผู้อำนวยการส่วนบริหารจัดการน้ำ สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา

พิมพ์ครั้งที่ ๑

จำนวน เล่ม

เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

คำนำ

คู่มือการจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทานฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นคู่มือการปฏิบัติงาน การจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทาน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกสำนักงานชลประทาน/โครงการชลประทานจังหวัด/โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา และส่วนบริหารจัดการน้ำ สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยาได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการจัดทำเล่มแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำเล่มแผนฯ ให้ถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

คณะผู้จัดทำคู่มือ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้รับผิดชอบการจัดทำเล่มแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทาน ที่จะช่วยให้มีความเข้าใจในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทานได้อย่างถูกต้อง และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการได้อย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุผลสำเร็จได้ตามหลักเกณฑ์ตัวชี้วัด KM สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา

คณะผู้จัดทำ ฝ่ายจัดสรรน้ำที่ ๑
ส่วนบริหารจัดการน้ำ
สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา
กรมชลประทาน

สารบัญ

	หน้า
วัตถุประสงค์	๒
ขอบเขต	๒
คำจำกัดความ	๒
หน้าที่ความรับผิดชอบ	๓
Work Flow	๕
ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	๙
ระบบติดตามประเมินผล	๑๒
เอกสารอ้างอิง	๑๔
แบบฟอร์มที่ใช้	๑๔
ภาคผนวก	๑๕
๑) แบบฟอร์ม สบอ.จน. – ๑ ตารางแผนการจัดสรรน้ำรายสัปดาห์จากอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่	๑๖
๒) แบบฟอร์ม สบอ.จน. – ๒ ตารางแผนการจัดสรรน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง	๑๗
๓) แบบฟอร์ม สบอ.จน. – ๓ ตารางแผนการจัดสรรน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง โครงการชลประทาน/โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา	๑๘
๔) แบบฟอร์ม สบอ.จน. – ๔ ตารางแผนการใช้น้ำของสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า	๑๙
๕) แบบฟอร์ม สบอ.จน. – ๔-๑ ตารางแผนการใช้น้ำของอาคารที่เชื่อมต่อแม่น้ำสายหลัก	๒๐
๖) แบบฟอร์ม สบอ.จน. – ๕ ตารางแผนการใช้เครื่องสูบน้ำเคลื่อนที่เพื่อช่วยเหลือพื้นที่ เพาะปลูกพืชฤดูแล้ง	๒๑
๗) แบบฟอร์ม สบอ.จน. – ๖ ตารางแผนการใช้น้ำของสถานีสูบน้ำเพื่อการประปา	๒๒
๘) แบบฟอร์ม สบอ.จน. – ๗ ตารางแผนการให้ความช่วยเหลือโดยรถบรรทุกน้ำของกรมชลประทาน	๒๓
๙) คู่มือการปฏิบัติงาน คู่มือการวางแผนการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำ	๒๔
๑๐) รายงานข้อมูลสารสนเทศ โครงการชลประทาน ประจำปี ๒๕๕๘	๒๕
๑๑) รายงานแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี ๒๕๕๙/๖๐	๒๗

คู่มือการปฏิบัติงาน การจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทาน

๑. วัตถุประสงค์

๑.๑ รวบรวมสถิติข้อมูลและแผนการบริหารจัดการน้ำของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาเพื่อจัดทำเป็นแผนงานที่สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ

๑.๒ ประเมินและศึกษาการจัดทำแผนด้านการบริหารจัดการน้ำและแผนการปลูกพืช ในระดับลุ่มน้ำในช่วงฤดูแล้ง

๒. ขอบเขต

ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศในเขตชลประทาน

๓. คำจำกัดความ

โครงการชลประทานขนาดใหญ่ หมายความว่า งานชลประทานอเนกประสงค์ที่สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ทางการเกษตร การอุปโภคบริโภค การบรรเทาอุทกภัย การอุตสาหกรรม การผลิตกระแสไฟฟ้า จากพลังน้ำ การคมนาคม แหล่งเพาะพันธุ์ประมงน้ำจืด แหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ และอื่น ๆ ในแต่ละโครงการมีงานก่อสร้างหลายประเภท เช่น เขื่อนเก็บกักน้ำ เขื่อนหรือฝายทดน้ำ การสูบน้ำ ระบบส่งน้ำ ระบบระบายน้ำ ระบบชลประทานในแปลงนา ถ้าเป็นการก่อสร้างประเภทเขื่อนเก็บกักน้ำ สามารถเก็บกักน้ำได้มากกว่า ๑๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร หรือมีพื้นที่อ่างเก็บน้ำตั้งแต่ ๑๕ ตารางกิโลเมตร หรือมีพื้นที่ชลประทานมากกว่า ๘๐,๐๐๐ ไร่ รวมทั้งโครงการที่มีวงเงินลงทุนโดยใช้งบประมาณหรือเงินลงทุนตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ล้านบาทขึ้นไป ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๘ (เรื่อง การกำหนดโครงการลงทุนขนาดใหญ่ของส่วนราชการ)

โครงการชลประทานขนาดกลาง หมายความว่า โครงการชลประทานที่มีขนาดเล็กกว่าโครงการชลประทานขนาดใหญ่ โดยต้องเป็นโครงการที่มีการจัดทำรายงานความเหมาะสมแล้ว มีปริมาตรเก็บกักน้ำน้อยกว่า ๑๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร มีพื้นที่เก็บกักน้ำน้อยกว่า ๑๕ ตารางกิโลเมตร หรือมีพื้นที่ชลประทานน้อยกว่า ๘๐,๐๐๐ ไร่ โครงการดังกล่าวการจัดหาที่ดินและมีระยะเวลาดำเนินโครงการเกิน ๑ ปี ซึ่งจะเป็นงานก่อสร้างอาคารชลประทานประเภทต่าง ๆ อาทิ เขื่อนเก็บกัก เขื่อนทดน้ำ ฝาย โรงสูบน้ำ ระบบส่งน้ำและระบายน้ำ ฯลฯ รวมทั้งงานก่อสร้างทางลำเลียงผลผลิตและงานแปรสภาพลำน้ำ เป็นต้น

โครงการชลประทานขนาดเล็ก หมายความว่า งานพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ที่กรมชลประทานได้เริ่มก่อสร้างมาตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๒๐ เพื่อแก้ปัญหาหรือบรรเทาความเดือดร้อนเกี่ยวกับเรื่องน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภค และการเกษตร ซึ่งเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานของราษฎรในชนบท หรือพื้นที่ที่ห่างไกล รวมทั้งการแก้ไขบรรเทาความเดือดร้อนจากอุทกภัยและน้ำเค็มที่ขึ้นถึงพื้นที่เพาะปลูก โดยการก่อสร้างอาคารชลประทานขนาดเล็กประเภทต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและปัญหาที่เกิดขึ้นตามความต้องการของราษฎร โดยราษฎรยินยอมสละที่ดินในการก่อสร้างโครงการโดยไม่มีเงื่อนไขและมีระยะเวลาดำเนินโครงการประมาณ ๑ ปี

โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า หมายความว่า โครงการที่ใช้พลังงานไฟฟ้าสูบน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านเกษตรกรรม เป็นการเร่งรัดขจัดปัญหาความแห้งแล้งในพื้นที่นอกเขตชลประทาน โดยการจัดตั้งสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าขึ้นที่บริเวณริมฝั่งของแหล่งน้ำ ที่มีน้ำบริบูรณ์ตลอดทั้งปี

พื้นที่ในเขตชลประทาน หมายความว่า พื้นที่เพาะปลูกพืชที่อยู่ในเขตโครงการชลประทานของกรมชลประทาน และทำการเพาะปลูกโดยใช้น้ำจากระบบชลประทาน

พื้นที่นอกเขตชลประทาน หมายความว่า พื้นที่เพาะปลูกพืชที่อยู่นอกเขตโครงการชลประทานของกรมชลประทาน และทำการเพาะปลูกโดยใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ หรือจากการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

พืชฤดูแล้ง หมายถึง พืชที่ปลูกหลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวนาปี โดยยึดช่วงเวลาทำการเพาะปลูกตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ถึงวันที่ ๓๐ เมษายนของปีถัดไป พืชใดที่ทำการเพาะปลูกก่อนหรือหลังช่วงเวลาดังกล่าว ไม่ถือว่าเป็นพืชฤดูแล้งตามการรายงานนี้ ยกเว้น จังหวัดที่อยู่ในภาคใต้ฝั่งตะวันออก ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา พัทลุง ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งนับช่วงเวลาการปลูกพืชฤดูแล้งตั้งแต่วันที่ ๗ มีนาคม ถึงวันที่ ๒๐ มิถุนายนของปีเดียวกัน

ข้าวนาปรัง หมายถึง ข้าวที่เกษตรกรทำการเพาะปลูกอยู่ในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ถึงวันที่ ๓๐ เมษายนของปีถัดไป ยกเว้น จังหวัดที่อยู่ในภาคใต้ฝั่งตะวันออก ข้าวนาปรัง จะหมายถึงข้าวที่ทำการเพาะปลูกตั้งแต่วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๒๐ มิถุนายนของปีเดียวกัน โดยไม่คำนึงถึงช่วงเวลาเก็บเกี่ยว

พืชไร่ฤดูแล้ง หมายถึง พืชไร่ทั่วไป เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ถั่วเขียว งา ฯลฯ ซึ่งเกษตรกรทำการเพาะปลูกพืชต่างๆ เหล่านี้ ในช่วงเวลาตามคํานิยามพืชฤดูแล้ง (ระหว่างวันที่ ๑ พฤศจิกายน ถึงวันที่ ๓๐ เมษายนของปีถัดไป) พืชไร่ที่ไม่นับรวมเป็นพืชฤดูแล้ง คือ อ้อย มันสำปะหลัง และสับปะรด

พืชผักฤดูแล้ง หมายถึง พืชผักโดยทั่วไปที่เกษตรกรทำการเพาะปลูกในช่วงเวลาตามคํานิยามพืชฤดูแล้ง

๔. หน้าที่ความรับผิดชอบ

๔.๑ อธิบดี รับทราบและพิจารณาแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทาน

๔.๒ ผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา รับทราบและพิจารณาแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทาน เสนอกรมรับทราบ

๔.๓ ผู้อำนวยการสำนักงานชลประทาน โครงการชลประทานจังหวัด และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา พิจารณาตรวจสอบ กลั่นกรองแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทาน และให้ข้อเสนอแนะเสนอผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา

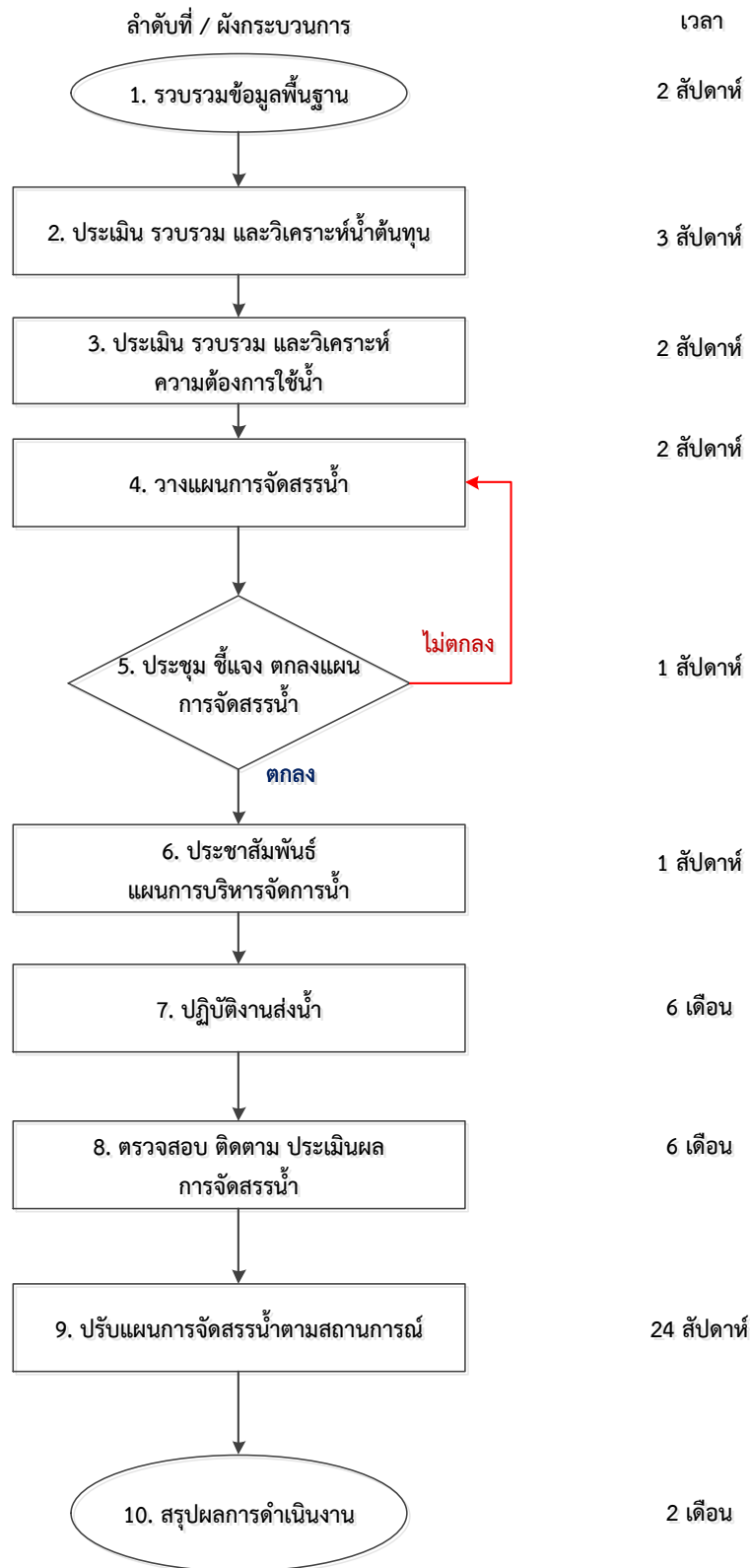
๔.๔ ผู้อำนวยการส่วนบริหารจัดการน้ำ สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา ให้คำปรึกษาแนะนำ ควบคุม ตรวจสอบ ดำเนินการการจัดทำเล่มแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทาน เสนอกรมผ่านผู้บังคับบัญชาตามลำดับ

สรุปกระบวนการ การจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ในเขตชลประทาน กรมชลประทาน

กระบวนการ การจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทาน กรมชลประทาน ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

- ๑.๑ รวบรวมข้อมูลพื้นฐาน
- ๑.๒ ประเมิน รวบรวม และวิเคราะห์น้ำต้นทุน
- ๑.๓ ประเมิน รวบรวม และวิเคราะห์ความต้องการใช้น้ำ
- ๑.๔ วางแผนการจัดสรรน้ำ
- ๑.๕ ประชุม ชี้แจง ตกลงแผนฯ การจัดสรรน้ำ
- ๑.๖ ประชาสัมพันธ์แผนการบริหารจัดการน้ำ
- ๑.๗ ปฏิบัติงานส่งน้ำ
- ๑.๘ ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการจัดสรรน้ำ
- ๑.๙ ปรับแผนการจัดสรรน้ำตามสถานการณ์
- ๑.๑๐ สรุปผลการดำเนินงาน

Work Flow กระบวนการ การจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง
ในเขตชลประทาน กรมชลประทานในภาพรวม

รวมเวลาทั้งหมด ๑๐ เดือน

๕. Work Flow

ชื่อกระบวนการ : การจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ในเขตชลประทาน

ตัวชี้วัดผลลัพธ์กระบวนการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน: จัดทำเล่มแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ในเขตชลประทาน เสร็จภายในกำหนดวันที่ ๑๕ ตุลาคม

ลำดับ	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา	รายละเอียดงาน	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑.	<pre> graph TD A([รวบรวมข้อมูลพื้นฐาน]) --> B[ประเมิน รวบรวม และวิเคราะห์น้ำต้นทุน] B --> C[ประเมิน รวบรวม และวิเคราะห์ความต้องการใช้น้ำ] C --> D(()) </pre>	๒ สัปดาห์	๑.๑ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา โครงการชลประทานจังหวัด รวบรวม ข้อมูลพื้นฐาน ๑.๒ สำนักงานชลประทาน ตรวจสอบ ข้อมูลพื้นฐานดังกล่าว	ข้อมูลมีความถูกต้อง สามารถ อ้างอิงกับแหล่งที่มาของข้อมูลได้	ผส.คบ., ผส.คป., และ ผส.ชป.
๒.		๓ สัปดาห์	๒.๑ วิเคราะห์สถานการณ์น้ำต้นทุน จากน้ำฝน น้ำท่า	๒.๑ ประเมินน้ำต้นทุนจากน้ำฝน น้ำท่าให้มีความถูกต้อง	ผส.คบ., ผส.คป., และ ผส.ชป.
๓.		๒ สัปดาห์	๓.๑ รวบรวมความต้องการใช้น้ำ พื้นที่ เพาะปลูก ของโครงการ/สำนักงาน ชลประทาน ๓.๒ และตรวจสอบความต้องการใช้น้ำ ของแต่ละกิจกรรม ของโครงการ/ สำนักงานชลประทาน	๓.๑ ประเมินความต้องการใช้น้ำ พื้นที่เพาะปลูก ของโครงการ/ สำนักงานชลประทาน ได้อย่าง ถูกต้องและเหมาะสม	ผส.คบ., ผส.คป., และ ผส.ชป.

ลำดับ	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา	รายละเอียดงาน	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๔.	<pre> graph TD Start(()) --> A[วางแผนการจัดสรรน้ำ] A --> B{ประชุม ชี้แจง ตกลงแผนการจัดสรรน้ำ} B -- ตกลง --> C[ประชาสัมพันธ์แผนการบริหารจัดการน้ำ] B -- ไม่ตกลง --> A C --> End(()) </pre>	๒ สัปดาห์	๔.๑ ประเมินความเหมาะสมของปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่ พื้นที่เพาะปลูกพืช ด้วยโปรแกรม Reservoir Operation Study ๔.๒ ตรวจสอบการประเมินน้ำต้นทุนและพื้นที่เพาะปลูกพืช กับข้อมูลสถิติปีอดีต	๔.๑ พื้นที่ที่จะไม่เกิดการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งหรือเกิดการขาดแคลนน้ำน้อยที่สุด	ผส.ชป. และ ผจน.บอ.
๕.		๑ สัปดาห์	๕.๑ จัดทำแผนจัดสรรน้ำในภาพรวมทั้งประเทศ ๕.๒ ประชุม ชี้แจง ตกลงแผนการจัดสรรน้ำ	๕.๑ มีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการใช้งานในฤดูแล้ง และสำรองปริมาณน้ำไว้ใช้ฤดูฝนถัดไป ๕.๒ มีความเข้าใจตรงกัน เรื่องแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ในเขตชลประทาน ก่อนเริ่มส่งน้ำ ๔ สัปดาห์	ผส.ชป., ผจน.บอ. และ ผส.บอ
๖.		๑ สัปดาห์	๖.๑ แจ้งแผนการจัดสรรน้ำให้สำนักงานชลประทาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ๖.๒ ดำเนินการประชาสัมพันธ์ และแจกเอกสารเล่มแผนฯ	๖.๑ แจ้งและแจกเอกสารเล่มแผนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบโดยทั่วกัน ก่อนเริ่มส่งน้ำ ๒ สัปดาห์	ผส.ชป., ผจน.บอ. และ ผส.บอ

ลำดับ	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา	รายละเอียดงาน	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๗.	<pre> graph TD Start(()) --> A[ปฏิบัติงานส่งน้ำ] A --> B[ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการจัดสรรน้ำ] B --> C[ปรับแผนการจัดสรรน้ำตามสถานการณ์] C --> D([สรุปผลการดำเนินงาน]) </pre>	๖ เดือน	๗.๑ ดำเนินการส่งน้ำตามแผนการจัดสรรน้ำและการเพาะปลูกพืช ของโครงการ / สำนักงานชลประทาน	๗.๑ โครงการ / สำนักงานชลประทาน จัดสรรน้ำเป็นไปตามแผน	ผส.คป., ผส.คป., ผส.ชป., และ ผจน.บอ.
๘.		๖ เดือน	๘.๑ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการส่งน้ำ/ การเพาะปลูกพืช รายสัปดาห์ ของโครงการ/สำนักงานชลประทาน	๘.๑ ปริมาณน้ำที่จัดสรรเป็นไปตามแผน	ผส.คป., ผส.คป., ผส.ชป., และ ผจน.บอ.
๙.		๒๔ สัปดาห์	๙.๑ ปรับแผนการจัดสรรน้ำให้สอดคล้องสถานการณ์จริง หากปริมาณน้ำที่มี น้อยกว่าแผนที่วางไว้	๙.๑ ปริมาณน้ำที่เหลือ จะไม่ส่งผลกระทบต่อการจัดสรรน้ำในระยะยาว	ผส.คป., ผส.คป., ผส.ชป., และ ผจน.บอ.
๑๐.		๒ เดือน	๑๐.๑ รวบรวมผลการจัดสรรน้ำตลอดฤดูแล้ง ของโครงการ/สำนักงานชลประทาน	๑๐.๑ สรุปผลการจัดสรรน้ำเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่	ผส.คป., ผส.คป., ผส.ชป., และ ผจน.บอ.

๖. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

รายละเอียดงาน	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ระเบียบ เอกสาร บันทึก แนวทางแบบฟอร์มที่ใช้	ผู้รับผิดชอบ	เงื่อนไขการปฏิบัติงาน
<p>๑. การรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน</p> <p>๑.๑ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา โครงการชลประทานจังหวัด รวบรวม ข้อมูลพื้นฐาน</p> <p>๑.๒ สำนักงานชลประทาน ตรวจสอบ ข้อมูลพื้นฐานดังกล่าว</p>	<p>รวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากโครงการส่งน้ำและ บำรุงรักษา โครงการชลประทานจังหวัด หลังจากสำนักงานชลประทาน ได้ตรวจสอบ ข้อมูลแล้ว จัดส่งผ่านอีเมลหรือส่งเอกสารมาที่ ฝ่ายจัดสรรน้ำที่ ๑</p>	<p>แบบฟอร์ม สบอ.จน. - ๒ ถึง ๗</p>	<p>ผส.คป., ผส.คป., และ ผส.ชป.</p>	<p>-</p>
<p>๒. การประเมินน้ำต้นทุน</p> <p>๒.๑ วิเคราะห์สถานการณ์น้ำต้นทุน จากน้ำฝน น้ำท่า</p>	<p>๑. คาดการณ์ปริมาณน้ำต้นทุน ๑ พ.ย. ของ เขื่อนขนาดใหญ่และขนาดกลาง ด้วย</p>	<p>แบบฟอร์ม สบอ.จน. - ๒ ถึง ๓</p>	<p>ผส.คป., ผส.คป., และ ผส.ชป.</p>	<p>-</p>
<p>๓. ประเมินความต้องการใช้น้ำ</p> <p>๓.๑ รวบรวมความต้องการใช้น้ำ พื้นที่ เพาะปลูก ของโครงการ/สำนักงาน ชลประทาน</p> <p>๓.๒ และตรวจสอบความต้องการใช้น้ำ ของแต่ละกิจกรรม ของโครงการ/ สำนักงานชลประทาน</p>	<p>๑. จากสถิติการใช้น้ำภาคการเกษตร การ อุปโภคบริโภค อุตสาหกรรม ระบบนิเวศ และ อื่นๆ ในอดีต นำมาประเมินหาความต้องการใช้ ใช้น้ำในปัจจุบัน</p> <p>๒. ตรวจสอบตัวเลขปริมาณน้ำที่ต้องการใช้ของ แต่ละกิจกรรม ก่อนนำส่ง</p>	<p>แบบฟอร์ม สบอ.จน. - ๑ ถึง ๗</p>	<p>ผส.คป., ผส.คป., และ ผส.ชป.</p>	<p>-</p>
<p>๔. ประเมินความเหมาะสมของน้ำ ต้นทุนที่มีกับพื้นที่เพาะปลูกพืช และ ตรวจสอบการประเมินน้ำต้นทุนและ พื้นที่เพาะปลูกพืช กับข้อมูลสถิติปีอดีต</p>	<p>๑. คำนวณการใช้น้ำของโครงการฯ ด้วย โปรแกรม ROS</p> <p>๒. ปรับแผนการเพาะปลูก หากแผนการจัดสรร น้ำไม่สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่ แล้ว คำนวณ ROS ใหม่</p>	<p>แบบฟอร์ม สบอ.จน. - ๑ ถึง ๖</p>	<p>ผส.ชป. และ ผจน.บอ.</p>	<p>ผู้จัดทำการคำนวณการใช้น้ำ ของโครงการฯ จำเป็นต้องทราบ วิธีการใช้งานและเงื่อนไขของ โปรแกรม ROS เป็นอย่างดี สามารถดำเนินการได้อย่าง ถูกต้อง</p>

รายละเอียดงาน	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ระเบียบ เอกสาร บันทึก แนวทางแบบฟอร์มที่ใช้	ผู้รับผิดชอบ	เงื่อนไขการปฏิบัติงาน
<p>๕. ตรวจสอบ จัดทำแผน และประชุมชี้แจง</p> <p>๕.๑ จัดทำแผนจัดสรรน้ำในภาพรวมทั้งประเทศ</p> <p>๕.๒ ประชุม ชี้แจง ตกลงแผนการจัดสรรน้ำ</p>	<p>๑. ตรวจสอบแผนการจัดสรรน้ำและแผนการเพาะปลูกพืช หากมีความสอดคล้องเหมาะสมกัน ให้สรุปจัดทำแผนฯ ถูกลง และจัดทำเอกสารเสนอ ผจน.บอ., ผส.ชป. และ ผส.บอ.</p> <p>๒. จัดประชุมชี้แจง แผนฯ ถูกลง เพื่อทำความเข้าใจตรงกัน</p>	แบบฟอร์ม สบอ.จน. - ๑ ถึง ๗	ผส.ชป., ผจน.บอ. และ ผส.บอ	ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีความเข้าใจแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทาน ก่อนเริ่มส่งน้ำ ๔ สัปดาห์
<p>๖. การแจ้งและประชาสัมพันธ์แผนฯ</p> <p>๖.๑ แจ้งแผนการจัดสรรน้ำให้สำนักงานชลประทาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ</p> <p>๖.๒ ดำเนินการประชาสัมพันธ์ และแจกเอกสารเล่มแผนฯ</p>	พิมพ์เล่มแผนฯ ถูกลง แจกให้สำนักงานชลประทาน/โครงการชลประทานจังหวัด/โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา แห่งละ ๑ เล่ม	-	ผส.ชป., ผจน.บอ. และ ผส.บอ	แจ้งและแจกเอกสารเล่มแผนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบโดยทั่วกัน ก่อนเริ่มส่งน้ำ ๒ สัปดาห์
๗. ดำเนินการส่งน้ำตามแผนการจัดสรรน้ำและการเพาะปลูกพืช ของโครงการ / สำนักงานชลประทาน	สำนักงานชลประทาน/โครงการชลประทานจังหวัด/ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ดำเนินการจัดสรรน้ำตามแผนที่กำหนดไว้	-	ผส.คป., ผส.คป., ผส.ชป., และ ผจน.บอ.	-
๘. ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการส่งน้ำ/ การเพาะปลูกพืช รายสัปดาห์	ติดตามและประเมินผลการจัดสรรน้ำและการเพาะปลูกพืช รายสัปดาห์ ของโครงการฯ/ สำนักงานชลประทาน	-	ผส.คป., ผส.คป., ผส.ชป., และ ผจน.บอ.	จำเป็นต้องติดตามการจัดสรรน้ำอย่างต่อเนื่อง
๙. ปรับแผนการจัดสรรน้ำให้สอดคล้องสถานการณ์จริง หากปริมาณน้ำที่มีน้อยกว่าแผนที่วางไว้	หากปริมาณน้ำต้นทุนที่มี น้อยกว่าแผนที่วางไว้ ให้ปรับแผนการจัดสรรน้ำเป็นรอบเวร หรือลดปริมาณน้ำจัดสรร	-	ผส.คป., ผส.คป., ผส.ชป., และ ผจน.บอ. ผส.คป., ผส.คป.,	แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบทันทีเมื่อคาดว่าปริมาณน้ำจะไม่เพียงพอต่อการจัดสรร

รายละเอียดงาน	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ระเบียบ เอกสาร บันทึก แนวทางแบบฟอร์มที่ใช้	ผู้รับผิดชอบ	เงื่อนไขการปฏิบัติงาน
๑๐. รวบรวมผลการจัดสรรน้ำตลอดฤดูแล้ง ของโครงการ/สำนักงานชลประทาน	๑. โดยทั่วไปเมื่อสิ้นฤดูแล้ง เดือนเมษายน ให้สำนักงานชลประทาน/โครงการชลประทานจังหวัด/ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา สรุปผลการจัดสรรน้ำตลอดฤดูแล้ง ๖ เดือน จัดส่งผ่านอีเมลหรือส่งเอกสารมาที่ฝ่ายจัดสรรน้ำที่ ๑ ๒. สำหรับพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลองและพื้นที่ภาคใต้ หลังจากสิ้นสุดฤดูแล้ง ให้จัดส่งสรุปผลการจัดสรรน้ำตลอดฤดูแล้ง มาให้ฝ่ายจัดสรรน้ำที่ ๑ ภายใน ๑ เดือน	-	ผส.ชป., และ ผจน.บอ.	ใช้แบบฟอร์ม สบอ.จน. - ๑ ถึง ๗ กรอกค่าผลการจัดสรรน้ำ เพื่อฝ่ายจัดสรรน้ำที่ ๑ ได้ดำเนินการสรุปผลการจัดสรรน้ำ ฤดูแล้งต่อไป

๗. ระบบติดตามประเมินผล

กระบวนการ	มาตรฐาน/คุณภาพงาน	วิธีการติดตามประเมินผล	ผู้ติดตาม/ ประเมินผล	ข้อเสนอแนะ
<p>๑. การรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน</p> <p>๑.๑ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา โครงการชลประทานจังหวัด รวบรวมข้อมูลพื้นฐาน</p> <p>๑.๒ สำนักงานชลประทาน ตรวจสอบข้อมูลพื้นฐานดังกล่าว</p> <p>๒. การวิเคราะห์สถานการณ์น้ำต้นทุน จากน้ำฝน น้ำท่า</p> <p>๓. ประเมินความต้องการใช้น้ำ</p> <p>๓.๑ รวบรวมความต้องการใช้น้ำ พื้นที่เพาะปลูก ของโครงการ/สำนักงานชลประทาน</p> <p>๓.๒ ตรวจสอบความต้องการใช้น้ำของแต่ละกิจกรรม ของโครงการ/สำนักงานชลประทาน</p> <p>๔. ประเมินความเหมาะสมของน้ำต้นทุนที่มีกับพื้นที่เพาะปลูกพืช และตรวจสอบการประเมินน้ำต้นทุนและพื้นที่เพาะปลูกพืชกับข้อมูลสถิติปีอดีต</p>	<p>ข้อมูลมีความถูกต้อง สามารถอ้างอิงกับแหล่งที่มาของข้อมูลได้</p> <p>ประเมินน้ำต้นทุนจากน้ำฝน น้ำท่าให้มีความถูกต้อง</p> <p>ประเมินความต้องการใช้น้ำ พื้นที่เพาะปลูก ของโครงการ/สำนักงานชลประทาน ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม</p> <p>พื้นที่จะไม่เกิดการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งหรือเกิดการขาดแคลนน้อยที่สุด</p>	<p>ตรวจสอบข้อมูลกับแหล่งที่มาอ้างอิง</p> <p>ตรวจสอบ กำกับการวิเคราะห์การคาดการณ์ปริมาณน้ำต้นทุน ๑ พ.ย.</p> <p>ตรวจสอบ กำกับการวิเคราะห์หาความต้องการใช้น้ำของแต่ละกิจกรรม</p> <p>ตรวจสอบ กำกับการคำนวณการใช้น้ำด้วยโปรแกรม ROS</p>	<p>ผส.คบ., ผส.คป., และ ผส.ชป.</p> <p>ผส.คบ., ผส.คป., และ ผส.ชป.</p> <p>ผส.คบ., ผส.คป., และ ผส.ชป.</p> <p>ผส.ชป. และ ผจน.บอ.</p>	<p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p>

กระบวนการ	มาตรฐาน/คุณภาพงาน	วิธีการติดตามประเมินผล	ผู้ติดตาม/ ประเมินผล	ข้อเสนอแนะ
<p>๕. ตรวจสอบ จัดทำแผน และประชุมชี้แจง</p> <p>๕.๑ วิเคราะห์ Reservoir Operation Study ของอ่างฯ</p> <p>๕.๒ จัดทำแผนจัดสรรน้ำในภาพรวมทั้งประเทศ</p> <p>๕.๓ ประชุม ชี้แจง ตกลงแผนการจัดสรรน้ำ</p>	<p>๑. มีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการใช้งานในฤดูแล้ง และสำรองปริมาณน้ำไว้ใช้ฤดูฝนถัดไป</p> <p>๒. มีความเข้าใจตรงกัน เรื่องแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ในเขตชลประทาน ก่อนเริ่มส่งน้ำ ๔ สัปดาห์</p>	<p>นำเสนอแผนฯ ฤดูแล้งต่อผู้บัญชาการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมพิจารณา ความถูกต้องและเหมาะสมของแผนฯ</p>	<p>ผส.ชป., ผจน.บอ. และ ผส.บอ</p>	-
<p>๖. การแจ้งและประชาสัมพันธ์แผนฯ</p> <p>๖.๑ แจ้งแผนการจัดสรรน้ำให้ สำนักงานชลประทาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ</p> <p>๖.๒ ดำเนินการประชาสัมพันธ์ และแจกเอกสารเล่มแผนฯ</p>	<p>แจ้งและแจกเอกสารเล่มแผนฯ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบโดยทั่วกัน ก่อนเริ่มส่งน้ำ ๒ สัปดาห์</p>	<p>ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและเข้าใจตรงกัน</p>	<p>ผส.ชป., ผจน.บอ. และ ผส.บอ</p>	-
<p>๗. ดำเนินการส่งน้ำตามแผนการจัดสรรน้ำ และการเพาะปลูกพืช ของโครงการ / สำนักงานชลประทาน</p>	<p>โครงการ / สำนักงานชลประทาน จัดสรรน้ำ เป็นไปตามแผน</p>	<p>เจ้าหน้าที่นำแผนการจัดสรรน้ำไปปฏิบัติจริง</p>	<p>ผส.ชป., ผจน.บอ. และ ผส.บอ</p>	-
<p>๘. ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการส่งน้ำ/ การเพาะปลูกพืช รายสัปดาห์ ของโครงการ/สำนักงานชลประทาน</p>	<p>ปริมาณน้ำที่จัดสรรเป็นไปตามแผน</p>	<p>แต่ละสัปดาห์เจ้าหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการส่งน้ำ/ การเพาะปลูกพืช</p>	<p>ผส.คป., ผส.คป., ผส.ชป., และ ผจน.บอ.</p>	-
<p>๙. ปรับแผนการจัดสรรน้ำให้สอดคล้องสถานการณ์จริง หากปริมาณน้ำที่มี น้อยกว่าแผนที่วางไว้</p>	<p>ปริมาณน้ำที่เหลือ จะไม่ส่งผลกระทบต่อการจัดสรรน้ำในระยะยาว</p>	<p>ปรับแผนการจัดสรรน้ำแล้ว เจ้าหน้าที่ดำเนินการปฏิบัติจริง</p>	<p>ผส.คป., ผส.คป., ผส.ชป., และ ผจน.บอ.</p>	-
<p>๑๐. รวบรวมผลการจัดสรรน้ำตลอดฤดูแล้งของโครงการ/สำนักงานชลประทาน</p>	<p>สรุปผลการจัดสรรน้ำ เป็นไปตามแผน หรือไม่เป็นตามแผน</p>	<p>สรุปผลการจัดสรรน้ำตลอดฤดูกาล เพื่อเก็บเป็นสถิติข้อมูลต่อไป</p>	<p>ผส.คป., ผส.คป., ผส.ชป., และ ผจน.บอ.</p>	-

๘. เอกสารอ้างอิง

- ๘.๑ แบบฟอร์ม สอบ.จน. - ๑ ถึง ๗
- ๘.๒ คู่มือการปฏิบัติงานคู่มือการวางแผนการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำ (Reservoir Operation Study)
- ๘.๓ รายงานคู่มือสารสนเทศ โครงการชลประทาน ประจำปี ๒๕๕๘, น.๑๒-๑๓
- ๘.๔ รายงานแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี ๒๕๕๙/๖๐ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, น. ๑
รายละเอียดตามเอกสารภาคผนวกที่แนบ

๙. แบบฟอร์มที่ใช้

- ๙.๑ แบบฟอร์ม สอบ.จน. - ๑ ตารางแผนการจัดสรรน้ำรายสัปดาห์จากอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่
โครงการ..... จังหวัด ในช่วงฤดูแล้งปี พ.ศ.
 - ๙.๒ แบบฟอร์ม สอบ.จน. - ๒ ตารางแผนการจัดสรรน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี
โครงการชลประทาน.....
 - ๙.๓ แบบฟอร์ม สอบ.จน. - ๓ ตารางแผนการจัดสรรน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี
โครงการชลประทาน/โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา.....
 - ๙.๔ แบบฟอร์ม สอบ.จน. - ๔ ตารางแผนการใช้น้ำของสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าในลุ่มน้ำ.....
โครงการชลประทาน จังหวัด สำนักงานชลประทานที่.....
 - ๙.๕ แบบฟอร์ม สอบ.จน. - ๔-๑ ตารางแผนการใช้น้ำของอาคารที่เชื่อมต่อแม่น้ำสายหลัก
..... นอกเขตชลประทาน ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - ๙.๖ แบบฟอร์ม สอบ.จน. - ๕ ตารางแผนการใช้เครื่องสูบน้ำเคลื่อนที่เพื่อช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูก
พืชฤดูแล้ง ปี โครงการ สำนักงานชลประทานที่
 - ๙.๗ แบบฟอร์ม สอบ.จน. - ๖ ตารางแผนการใช้น้ำของสถานีสูบน้ำเพื่อการประปา ปี
โครงการ สำนักงานชลประทานที่
 - ๙.๘ แบบฟอร์ม สอบ.จน. - ๗ ตารางแผนการให้ความช่วยเหลือโดยรถบรรทุกน้ำของกรมชลประทาน
ปี โครงการ สำนักงานชลประทานที่
- รายละเอียดตามเอกสารภาคผนวกที่แนบ

ภาคผนวก

แบบฟอร์ม สบอ.จน. - ๑
 ตารางแผนการจัดสรรน้ำรายสัปดาห์จากอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ โครงการ..... จังหวัด

ในช่วงฤดูแล้งปี พ.ศ.
 (ระหว่างเดือน ถึงเดือน)

ลำดับ ที่	ช่วงวันที่	ความต้องการน้ำจากอ่างฯ (ล้าน ลบ.ม.)						หมายเหตุ
		การเกษตร	อุปโภคบริโภค	อุตสาหกรรม	รักษาระบบนิเวศ	อื่นๆ	รวม	
๑								ความต้องการน้ำรายเดือน - ล้าน ลบ.ม.
๒							
๓							
๔							
๕							
๖							
๗							
๘							
๙							
๑๐								รวม ล้าน ลบ.ม.
๑๑								
๑๒								
๑๓								
๑๔								
๑๕								
๑๖								
๑๗		๒. เฉพาะภาคใ้ฝั่งตะวันออกให้กำหนดปริมาณน้ำใช้การได้ ณ วันที่ ๑ มี.ค.						
๑๘								
๑๙								
๒๐								
.....								
.....								
.....								
.....								
.....								
รวม (ล้าน ลบ.ม.)								

แบบฟอร์ม สอบ.จน. - ๒

ตารางแผนการจัดสรรน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี โครงการชลประทาน.....

อ่างเก็บน้ำ	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ปริมาณน้ำ ใช้งานได้ ๑ พ.ย.	ปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)		พื้นที่ (ไร่)										ระยะเวลาการส่งน้ำ						
					เกษร	อุปโภค บริโภค	อุตสาหกรรม	อื่นๆ	รวม	ข้าวบั้ง	พืชไร่	พืชผัก	อ้อย	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	บ่อปลา	บ่อกึ่ง	อื่นๆ	เริ่ม	สิ้นสุด			
คลองส่งน้ำสายใหญ่																							
รวม																							

หมายเหตุ ๑. ขอให้กำหนดวันเริ่มต้นส่งน้ำให้ชัดเจน

๒. เฉพาะภาคใต้ฝั่งตะวันออกให้กำหนดปริมาณน้ำใช้การได้ ณ วันที่ ๑ มี.ค.

๓. คลองสายใหญ่ ที่กำหนดแผนจัดสรรน้ำ (ปริมาณน้ำ) / พื้นที่เป้าหมาย ให้รวมทั้งหมดจากคลองสายย่อยและท่อ ที่รับน้ำโดยตรงจากคลองสายใหญ่

แบบฟอร์ม สอบ.จ.น.- ๔
 ตารางแผนการใช้น้ำของสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าในลุ่มน้ำ.....
 โครงการชลประทานจังหวัด สำนักงานชลประทานที่.....

ลำดับ ที่	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า					พิกัดUTM			ฤดูแล้ง ปี พ.ศ.			ระยะเวลาการส่งน้ำ		รูปแบบ การหมุนเวียน ใช้น้ำ (ถ้ามี)			
	หมู่บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	อัตรา การสูบน้ำ เต็มศักยภาพ (ลบ.ม./วินาที)	พื้นที่ ที่ได้รับ ประโยชน์ (ไร่)	ที่ตั้ง สิ่งข้าม/ สิ่งขวาง ของลำน้ำ	Zone (๔๗หรือ๔๘)	X	Y	ปริมาณน้ำที่สูบ (ล้าน ลบ.ม.)	นาบเร่ง (ไร่)		พืชไร่ (ไร่)	พืชผัก (ไร่)	เริ่มส่งน้ำ

หมายเหตุ: รูปแบบหมุนเวียนการใช้น้ำ หมายถึง สูบน้ำวันเว้นวัน (วันคู่หรือวันคี่) หรือรูปแบบอื่นๆ ที่โครงการกำหนด
 ๒. เฉพาะภาคใต้ส่งตะวันออกให้กำหนดปริมาณน้ำใช้การได้ ณ วันที่ ๑ มี.ค.

แบบฟอร์ม สบอ.จน. - ๔-๑
 ตารางแผนการใช้น้ำของอาคารที่เชื่อมต่อแม่น้ำสายหลัก..... นอกเขตชลประทาน
 ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ลำดับ ที่	อาคารที่เชื่อมต่อแม่น้ำสายหลัก					พิกัดUTM					ฤดูแล้ง ปี พ.ศ.					ระยะเวลาการรับน้ำ		หมายเหตุ
	ชื่ออาคาร	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	อัตรากาการรับน้ำ สูงสุด (ลบ.ม./วินาที)	พื้นที่ ที่ได้รับ ประโยชน์ (ไร่)	ที่ตั้ง ที่ฝั่งซ้าย/ ฝั่งขวา ของลำน้ำ	Zone X (๔๗หรือ๔๘)	Y	ปริมาณน้ำที่รับเข้าพื้นที่ (ล้าน ลบ.ม.)	นาบึ่ง (ไร่)	พืชไร่ (ไร่)	พืชผัก (ไร่)	อุปโภค ลบ.ม.	เริ่มรับน้ำ	หยุดรับน้ำ		

ตารางแผนการใช้เครื่องสูบน้ำเคลื่อนที่เพื่อช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี โครงการ สำนักงานชลประทานที่

ลำดับที่	ท่าสูบน้ำ	สถานที่ติดตั้งเครื่องสูบน้ำ				พิกัดUTM		เครื่องสูบน้ำ ขนาด ๑ (เครื่อง)	ช่วยเหลือ พื้นที่ (ไร่)	ช่วยเหลือ อุปโภคบริโภค (ครัวเรือน)	วันเริ่มสูบน้ำ	หมายเหตุ
		หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	แหล่งน้ำ	Zone (๕๗หรือ๕๘)					

หมายเหตุ : ๑. ขอให้แนบรายละเอียดการช่วยเหลือให้ชัดเจนว่าเป็นกรณีฉุกเฉินยกปีที่เสียหายหรือกรณีเพิ่ม พูมระบายได้

๒. กรณีขอเดาเกณฑ์เสียหายต้องมีหลักฐานประกอบการพิจารณาการพิจารณาซึ่งจะขอให้ออกคำสั่งส่งมอบภายหลัง

๒. แผนภาคใต้ฝั่งตะวันออกให้กำหนดปริมาณน้ำได้ ๓ วัน ๑ ม.ค.

แบบฟอร์ม สอบจ. - ๖

ตารางแผนการใช้เงินของสถานีสูบน้ำเพื่อการประปา ปี โครงการ โครงกา..... สำนักงานชลประทานที่

ลำดับ ที่	ชื่อสถานีการประปา	บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	แหล่งน้ำ	พิกัดUTM			อัตราการสูบน้ำ (ลบ.ม./วินาที)	ปริมาณน้ำที่สูบ (ล้าน ลบ.ม./วัน)	จำนวนชั่วโมง การสูบต่อวัน (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
								Zone (๔๗ หรือ ๔๘)	X	Y				

คู่มือการปฏิบัติงาน คู่มือการวางแผนการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำ (Reservoir Operation Study)

๑. วัตถุประสงค์

๑.๑ เพื่อให้กรมชลประทานมีคู่มือการบริหารจัดการน้ำที่ชัดเจน อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ที่แสดงถึงรายละเอียดขั้นตอน และสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานที่มุ่งไปสู่การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลงานที่ได้มาตรฐานเป็นไปตามเป้าหมาย ได้ผลผลิตหรือบริการที่มีคุณภาพ และบรรลุข้อกำหนดที่สำคัญของกระบวนการ

๑.๒ เพื่อเป็นหลักฐานแสดงวิธีการทำงานที่สามารถถ่ายทอดให้กับผู้เข้ามาปฏิบัติงานใหม่ พัฒนาให้การทำงานเป็นมืออาชีพ และใช้ประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมทั้งแสดงหรือเผยแพร่ให้กับบุคคลภายนอก หรือผู้ใช้บริการ ให้สามารถเข้าใจและใช้ประโยชน์จากกระบวนการที่มีอยู่ เพื่อขอรับบริการที่ตรงกับความต้องการ

๑.๓ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้สำหรับการปฏิบัติงานด้านการจัดสรรน้ำ

๑.๔ เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยในการวางแผนการจัดสรรน้ำสำหรับโครงการที่มีอ่างเก็บน้ำ และไม่มีอ่างเก็บน้ำ

๒. ขอบเขต

คู่มือการปฏิบัติงานนี้จะครอบคลุมการบริหารจัดการน้ำช่วงฤดูฝนและฤดูแล้งของโครงการชลประทาน/โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา โดยมีกรณีในการบริหารจัดการน้ำ ๒ กรณี ดังนี้

๒.๑ กรณีที่มีอ่างเก็บน้ำ เป็นการวางแผนจากข้อมูลพื้นที่เพาะปลูก แล้วจึงนำมาคิดหาปริมาณการใช้น้ำ จากนั้นจึงนำมาคำนวณเป็นปริมาณน้ำในอ่างทั้งปี เพื่อคาดการณ์สถานการณ์น้ำในอ่างว่าเพียงพอต่อการเพาะปลูกหรือไม่

๒.๒ กรณีที่ไม่มีอ่างเก็บน้ำ เป็นการวางแผนจากข้อมูลพื้นที่เพาะปลูก แล้วจึงนำมาคิดหาปริมาณการใช้น้ำ จากนั้นจึงนำมาคำนวณเป็นปริมาณน้ำที่ต้องการใช้ในแต่ละวันและปริมาณน้ำส่งสะสม

๓. คำจำกัดความ

การวางแผนการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำ หมายถึง คิดคำนวณหาปริมาณความต้องการใช้น้ำชลประทานในทุกๆ ภาคส่วน แล้วนำมาวางแผนการจัดสรรน้ำเพื่อให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่ โดยไม่ขาดแคลนน้ำหรือเกิดการขาดแคลนน้อยที่สุด

๔. หน้าที่ความรับผิดชอบ

๔.๑ ผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา (ผส.บอ.) รับทราบและตรวจสอบผลความก้าวหน้าการบริหารจัดการน้ำฤดูฝนและฤดูแล้งของสำนักชลประทานที่ ๑๖-๑๖๗

๔.๒ ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ ๑๖-๑๖๗ (ผส.ชล.) รับทราบและตรวจสอบผลความก้าวหน้าการบริหารจัดการน้ำฤดูฝนและฤดูแล้งของโครงการในสังกัด

๔.๓ ผู้อำนวยการส่วนบริหารจัดการน้ำ (ผจน.) วางแผนและติดตามผลความก้าวหน้าการบริหารจัดการน้ำฤดูฝนและฤดูแล้งของสำนักชลประทานที่ ๑๖-๑๖๗

- อาคารบังคับน้ำแบบท่อ^๕ (pipe regulator) : อาคารแบบท่อปิดที่ใช้ควบคุมระดับและปริมาณน้ำในคลองส่งน้ำหรือคลองระบายน้ำ
- สถานีสูบน้ำ^๖ (pumping station) : อาคารที่ได้ติดตั้งเครื่องสูบน้ำแล้วเพื่อการส่งน้ำไปยังพื้นที่ชลประทานหรือเพื่อการระบายน้ำให้ออกนอกพื้นที่โครงการได้ทันตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
- ระบบกระจายน้ำ (distribution system) : ระบบที่ทำหน้าที่กระจายน้ำจากระบบส่งน้ำของโครงการชลประทานเพื่อเข้าสู่พื้นที่เกษตรกรรม
- ระบบส่งน้ำ (Irrigation System) : ระบบที่ทำหน้าที่นำน้ำจากแหล่งน้ำเข้าสู่พื้นที่เพาะปลูกภายในเขตพื้นที่ของโครงการชลประทานให้เพียงพอับความต้องการน้ำของพืช ขนาดพื้นที่เพาะปลูก และเวลาการให้น้ำ ระบบส่งน้ำ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ระบบส่งน้ำแบบทางน้ำเปิดหรือคลองส่งน้ำ 2) ระบบส่งน้ำแบบทางน้ำปิดหรือระบบท่อ
- การจัดรูปที่ดินเพื่อการเกษตรสมบูรณ์แบบ^๗ (intensive land consolidation) : การพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมให้มีระบบคูส่งน้ำ คูระบายน้ำ และทางลำเลียงผลผลิต โดยจัดรูปแปลงเพาะปลูกใหม่และปรับระดับดิน
- การจัดรูปที่ดินกึ่งสมบูรณ์แบบ^๘ (extensive land consolidation) : การปรับปรุงแปลงที่ดินและความเป็นเจ้าของของแปลงที่ดินนั้นใหม่อย่างมีแบบแผน พร้อมด้วยโครงสร้างพื้นฐานด้านการชลประทาน โดยไม่มีการจัดรูปแปลงใหม่
- คูน้ำแบบเส้นตรง^๙ (linear ditch) : ร่องน้ำเล็กๆแนวตรงที่สร้างขึ้นในพื้นที่เพาะปลูก
- คูน้ำแบบลัดเลาะ^{๑๐} (non-linear ditch) : ร่องน้ำเล็กๆสร้างลัดเลาะไปตามขอบแปลงเพาะปลูก
- หน่วยสูบน้ำ^{๑๑} (pumping unit) : ชุดเครื่องมือที่ปกติประกอบด้วยปั้มน้ำ มอเตอร์และท่อส่งน้ำ เพื่อสนับสนุนการเพาะปลูกให้มีน้ำอย่างเพียงพอ

1.1.3 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

- โครงการชลประทานขนาดใหญ่ หมายถึง งานชลประทานเอนกประสงค์ที่สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้าน การเกษตร การอุปโภคบริโภค การบรรเทาอุทกภัย การอุตสาหกรรม การผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังน้ำ การคมนาคม แหล่งเพาะพันธุ์ประมงน้ำจืด แหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ และอื่นๆ ในแต่ละโครงการมีงานก่อสร้างหลายประเภท เช่น เขื่อนกักเก็บน้ำ เขื่อนทดน้ำ หรือฝายทดน้ำ การสูบน้ำ ระบบส่งน้ำ ระบบระบายน้ำ ระบบชลประทานในแปลงนา ถ้าเป็นการก่อสร้างประเภทเขื่อนกักเก็บน้ำ สามารถเก็บกักน้ำได้มากกว่า 100 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือมีพื้นที่อ่างเก็บน้ำตั้งแต่ 15 ตารางกิโลเมตร หรือมีพื้นที่ชลประทานมากกว่า 80,000 ไร่รวมทั้งโครงการที่มีวงเงินลงทุนโดยใช้งบประมาณหรือเงินลงทุนตั้งแต่ 1,000 ล้านบาทขึ้นไป ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2548 (เรื่อง การกำหนดโครงการลงทุนขนาดใหญ่ของส่วนราชการ)
- โครงการชลประทานขนาดกลาง หมายถึง โครงการชลประทานที่มีขนาดเล็กกว่าโครงการชลประทานขนาดใหญ่ที่มีปริมาตรเก็บกักน้ำน้อยกว่า 100 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือพื้นที่เก็บกักน้ำน้อยกว่า 15 ตารางกิโลเมตร หรือพื้นที่ชลประทานน้อยกว่า 80,000 ไร่ โครงการดังกล่าวมีการจัดทำที่ดินและมีระยะเวลาดำเนินโครงการเกิน 1 ปี ซึ่งจะเป็นงาน

ก่อสร้างอาคารชลประทานประเภทต่างๆ อาทิ เขื่อนกักเก็บน้ำ เขื่อนทดน้ำ ฝาย โรงสูบน้ำ ระบบส่งน้ำและระบายน้ำ รวมทั้งงานก่อสร้างทางลำเลียงผลผลิต และงานแปรรูปลำน้ำ เป็นต้น

- **โครงการชลประทานขนาดเล็ก** หมายถึง งานพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กที่กรมชลประทานได้เริ่มก่อสร้างมาตั้งแต่ พ.ศ. 2520 เพื่อแก้ปัญหา หรือบรรเทาความเดือดร้อนเกี่ยวกับเรื่องน้ำ สำหรับการอุปโภค-บริโภค และการเกษตร ซึ่งเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานของราษฎรในชนบท หรือพื้นที่ที่ห่างไกล รวมทั้งการแก้ไขบรรเทาความเดือดร้อนจากอุทกภัย และน้ำเค็มที่ขึ้นถึงพื้นที่เพาะปลูก โดยการก่อสร้างอาคารชลประทานขนาดเล็กประเภทต่างๆ ให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศ และปัญหาที่เกิดขึ้นตามความต้องการของราษฎร โดยราษฎรยินยอมสละที่ดินในการก่อสร้างโครงการโดยไม่มีเงื่อนไข และมีระยะเวลาดำเนินโครงการประมาณ 1 ปี

- **โครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน** หมายถึง โครงการที่ผสมผสานระหว่างแผนด้านความมั่นคงและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยการก่อสร้าง และพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กประเภทต่างๆ เช่น อ่างเก็บน้ำ ฝายทดน้ำพร้อมระบบส่งน้ำ เพื่อเก็บกักน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค การเกษตร การประมง และการปศุสัตว์ เป็นต้น ให้กับหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน

- **โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า** หมายถึง โครงการที่ใช้พลังงานไฟฟ้าสูบน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านเกษตรกรรม เป็นการเร่งรัดจัดปัญหาความแห้งแล้งในพื้นที่นอกเขตชลประทานโดยการจัดตั้งสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าขึ้นที่บริเวณริมฝั่งของแหล่งน้ำ ที่มีน้ำบริเวณตลอดทั้งปี

- **โครงการชลประทานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ** หมายถึง โครงการที่เกิดจากแนวคิดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ หรือพระบรมวงศานุวงศ์มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือ หรือบรรเทาความเดือดร้อนเกี่ยวกับน้ำ จนสามารถสนองความต้องการพื้นฐานของราษฎรได้เป็นหลัก ซึ่งกรมชลประทานดำเนินการก่อสร้างโครงการชลประทานอันเนื่องมาจากพระราชดำริโดยใช้งบประมาณ 2 ส่วน คือ งบประมาณปกติของกรมชลประทาน และงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.)

- **โครงการแก้มลิง** หมายถึง โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มต่ำ และพื้นที่ร่องน้ำที่รับน้ำจากแม่น้ำต่างๆ ในช่วงน้ำหลาก เพื่อตัดยอดน้ำและกักเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง หรือยามขาดแคลน โดยมีขนาดความจุตั้งแต่ 500,000 ลูกบาศก์เมตรขึ้นไป

- **การบรรเทาอุทกภัย** (flood mitigation) : วิธีการป้องกันมิให้น้ำไหลป่าเข้าท่วมพื้นที่บริเวณใดบริเวณหนึ่งทำได้หลายวิธี ได้แก่ 1. การขุดลอกลำน้ำเดิมให้มีขนาดใหญ่ขึ้นและตัดคูกิ่งให้ทางน้ำสั้นเข้า น้ำจะได้ไหลไปได้เป็นจำนวนมากและรวดเร็วยิ่งขึ้น 2. การทำคันกั้นน้ำริมฝั่งลำน้ำเพื่อป้องกันน้ำป่าตลิ่งเข้าป่า 3. การขุดลำน้ำสายใหม่เพิ่มขึ้นเพื่อช่วยแบ่งรับเอาน้ำส่วนที่จะเป็นอุทกภัยไปเสีย 4. การสร้างเขื่อนกักเก็บน้ำไว้ในเขื่อนไม่ให้ประดังป่าลงมา แม้จะลงทุนมากแต่ได้ประโยชน์คุ้มค่า วิธีดังกล่าวเป็นการป้องกันสำหรับพื้นที่ผืนใหญ่ ๆ ส่วนการป้องกันพื้นที่ผืนเล็ก ๆ อาจทำได้โดยการทำคันล้อมรอบพื้นที่บริเวณนั้น และสูบน้ำจำนวนที่เกินความต้องการออกไป นอกจากนี้ การปลูกป่าบริเวณต้นน้ำลำธารก็เป็นการบรรเทาอุทกภัยลงได้

- **ลุ่มน้ำ** (river basin) : บริเวณทั้งหมดซึ่งมีแม่น้ำและลำน้ำสาขาไหลผ่าน (พจนานุกรมศัพท์ภูมิศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี 2549)

คำนิยามศัพท์

พืชฤดูแล้ง หมายถึง พืชที่ปลูกหลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวนาปีแล้ว โดยยึดช่วงเวลาทำการเพาะปลูกตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 30 เมษายนของปีถัดไป พืชใดที่ทำการเพาะปลูกก่อนหรือหลังช่วงเวลาดังกล่าว ไม่ถือว่าเป็นพืชฤดูแล้งตามการรายงานนี้ **ยกเว้น** จังหวัดที่อยู่ในภาคใต้ฝั่งตะวันออก ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา พัทลุง ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งนับเวลาการปลูกพืชฤดูแล้งตั้งแต่วันที่ 7 มีนาคม ถึงวันที่ 20 มิถุนายนของปีเดียวกัน

ข้าวนาปรัง หมายถึง ข้าวที่เกษตรกรทำการเพาะปลูกอยู่ในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 30 เมษายนของปีถัดไป ยกเว้น จังหวัดที่อยู่ในภาคใต้ฝั่งตะวันออก ข้าวนาปรัง จะหมายถึงข้าวที่ทำการเพาะปลูกตั้งแต่วันที่ 7 มีนาคม 2559 ถึงวันที่ 20 มิถุนายนของปีเดียวกัน โดยไม่คำนึงถึงช่วงเวลาเก็บเกี่ยว

- ข้าวนาปรัง 1 หมายถึง ข้าวที่เกษตรกรทำการเพาะปลูกอยู่ในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2559 ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560 **ยกเว้น** จังหวัดที่อยู่ในภาคใต้ฝั่งตะวันออก ข้าวนาปรัง 1 จะหมายถึงข้าวที่ทำการเพาะปลูกตั้งแต่วันที่ 7 มีนาคม 2559 ถึงวันที่ 20 มิถุนายนของปีเดียวกัน

- ข้าวนาปรัง 2 หมายถึง ข้าวที่เกษตรกรทำการเพาะปลูกอยู่ในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2560 เป็นต้นไป **ไม่รวม**จังหวัดที่อยู่ในภาคใต้ฝั่งตะวันออก

พืชไร่ฤดูแล้ง หมายถึง พืชไร่ทั่วไป เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ถั่วเขียว งา ฯลฯ ซึ่งเกษตรกรทำการเพาะปลูกพืชต่างๆ เหล่านี้ ในช่วงเวลาตามคำนิยามพืชฤดูแล้ง (ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 30 เมษายนของปีถัดไป) **พืชไร่ที่ไม่นับรวมเป็นพืชฤดูแล้ง คือ** อ้อย มันสำปะหลัง และสับปะรด

พืชผักฤดูแล้ง หมายถึง พืชผักโดยทั่วไปที่เกษตรกรทำการเพาะปลูกในช่วงเวลาตามคำนิยามพืชฤดูแล้ง

พื้นที่ในเขตชลประทาน หมายถึง พื้นที่เพาะปลูกพืชที่อยู่ในเขตโครงการชลประทานของกรมชลประทาน และทำการเพาะปลูกโดยใช้น้ำจากระบบชลประทาน

พื้นที่นอกเขตชลประทาน หมายถึง พื้นที่เพาะปลูกพืชที่อยู่นอกเขตโครงการชลประทานของกรมชลประทาน และทำการเพาะปลูกโดยใช้น้ำจากการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า แหล่งน้ำบาดาล และแหล่งน้ำธรรมชาติหรืออื่นๆ

ภาคเหนือ หมายถึง จังหวัดกำแพงเพชร เชียงใหม่ เชียงราย ตาก นครสวรรค์ น่าน พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ พะเยา แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุตรดิตถ์ และจังหวัดอุทัยธานี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย อุดรธานี อุบลราชธานี มุกดาหาร หนองบัวลำภู และจังหวัดอำนาจเจริญ